

บทที่ 7

บทบาทของคอมพิวเตอร์ในกระบวนการจัดทำประมวลผลศัพท์

ปัจจุบัน เป็นที่รู้กันดีถึงบทบาทของคอมพิวเตอร์ที่เพิ่มมากขึ้นในกระบวนการดำเนินการ การศาสตร์ต่างๆ การทำงานในหลายๆ ด้านต่างก็เริ่มหันมาพึ่งพาเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มากขึ้น ไม่เว้นแม้แต่ภาษาศาสตร์ซึ่งเดิมเป็นกระบวนการที่ดำเนินการโดยมนุษย์ล้วนๆ ที่เห็นได้ชัดอย่างยิ่งก็คือ บทบาทของคอมพิวเตอร์ที่เพิ่มมากขึ้นอย่างมากในศาสตร์ทางด้านศัพท์วิทยา การจัดทำประมวลผลศัพท์ ด้วยวิธีการทางศัพท์วิทยาในทุกวันนี้ แทบจะเรียกได้ว่า มากกว่าร้อยละ 50 เป็นดำเนินการโดยคอมพิวเตอร์ หรือมีคอมพิวเตอร์เป็นผู้ช่วยหลัก บทบาทของนักศัพท์วิทยาหรือนักภาษาศาสตร์ใน กระบวนการจัดทำประมวลผลศัพท์เริ่มลดน้อยลง การปฏิบัติการที่ต้องใช้เวลาและการกระทำที่ซ้ำซาก เริ่มถูกแทนที่ด้วยกระบวนการที่รวดเร็วและถูกต้องซึ่งดำเนินการด้วยคอมพิวเตอร์ ในอนาคตอันใกล้ อนาคตของกระบวนการทำประมวลผลศัพท์จะเป็นอย่างไรต่อไป นักภาษาศาสตร์จะถูกแทนที่ด้วย คอมพิวเตอร์ได้หรือไม่ นับเป็นคำถามที่สะท้อนให้เห็นถึงอิทธิพลและบทบาทของคอมพิวเตอร์ใน กระบวนการจัดทำประมวลผลศัพท์ในยุคปัจจุบันได้อย่างดี และคำตอบก็เป็นสิ่งที่น่าสนใจยิ่ง

ไม่มีใครสามารถปฏิเสธได้ว่า ในกระบวนการจัดทำประมวลผลศัพท์ คอมพิวเตอร์เป็น ทั้งแหล่งข้อมูลและเครื่องมือชั้นดี ในอดีตการใช้คอมพิวเตอร์ในกระบวนการทางด้านภาษาศาสตร์ยังคงมีจำกัด สาเหตุเป็นเพราะเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ที่ยังไม่ก้าวหน้าเพียงพอที่จะเข้ามาช่วยงานที่เป็น รายละเอียดได้มาก ประกอบกับราคาคอมพิวเตอร์ที่สูง ทำให้การใช้คอมพิวเตอร์ไม่แพร่หลายและมี อิทธิพลในการทำงานอย่างปัจจุบัน (Cabre, 1998: 164) เมื่อเวลาผ่านไป เทคโนโลยีทางด้าน คอมพิวเตอร์ก็พัฒนาล้ำหน้าไปเรื่อยๆ และลบล้างข้อจำกัดต่างๆ ที่เคยมีมาในอดีตไปได้ในที่สุด เช่น หน่วยความทรงจำที่มีมาก ทำให้มีพื้นที่ในการเก็บข้อมูลเหลือเฟือสำหรับคลังข้อมูลภาษา หรือระบบ การอ้างอิงระหว่างข้อมูลก็ช่วยให้การทำงานของนักภาษาศาสตร์ง่ายขึ้น เป็นต้น ทุกวันนี้ แทบจะ พูดได้เต็มปากแล้วว่า คอมพิวเตอร์เข้ามามีบทบาทในแทบทุกขั้นตอน เนื่องจากนอกจากจะมีความ ถูกต้องรวดเร็วแล้ว ยังเก็บข้อมูลได้มาก อีกทั้งในการรวบรวมข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ นักศัพท์วิทยาก็จะ มั่นใจได้ว่าข้อมูลมีความครบถ้วนสมบูรณ์ ไม่ตกหล่นหรือหลงลืมแบบที่มักเกิดขึ้นในการทำงาน ด้วยมนุษย์ล้วนๆ ข้อมูลที่ได้จากคอมพิวเตอร์นอกจากจะนำไปใช้ได้ง่ายแล้ว ยังมีประสิทธิภาพในการ บันทึกลงแผนงานที่มีมิติซับซ้อน (Multi-dimension) ได้อีกด้วย

ความสัมพันธ์ระหว่างภาษาศาสตร์และคอมพิวเตอร์ศาสตร์ได้พัฒนาขึ้นมาเป็นลำดับผลที่ตามมาคือพัฒนาการของโปรแกรมใช้งานต่างๆ ที่มีความซับซ้อนในการใช้งานมากขึ้นเรื่อยๆ โดยอาจแจกแจงพัฒนาการได้จากระดับของโปรแกรมที่ใช้งานเกี่ยวกับภาษา ดังนี้ (Cabre, 1998: 164)

พัฒนาการขั้นแรก เริ่มจากการเกิดโปรแกรมที่ทำหน้าที่ได้จำกัดเพียงอำนวยความสะดวกในการใช้งานข้อมูลภาษาเท่านั้น ตัวอย่างเช่น โปรแกรม Word Processor หรือ โปรแกรมตรวจตัวสะกด (Spelling Checker) เป็นต้น

พัฒนาการขั้นที่สอง คือกำเนิดของเครื่องมือทางด้านภาษาศาสตร์ที่ออกแบบมาเพื่อผู้ทำงานเกี่ยวข้องกับภาษาและการสื่อสาร เช่น Database Managers พจนานุกรมคอมพิวเตอร์ (Electronic Dictionary) เป็นต้น รวมถึงระบบสนับสนุนการทำงานสำหรับนักเขียน นักแปล หรือนักศัพทวิทยา (Systems to aid writer, translators or terminologists) เช่น ระบบคอมพิวเตอร์ช่วยแปล ช่วยเขียน ระบบตรวจสอบความถูกต้องต่างๆ เป็นต้น

พัฒนาการขั้นที่สาม คือ ระบบที่ทำหน้าที่ประมวลผลข้อมูล ระบบนี้อาจทำหน้าที่วิเคราะห์ข้อมูล หรือเปลี่ยนรูปแบบข้อมูลเป็นลักษณะที่ผู้ใช้งานต้องการ เช่น โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูล (Analyzers) โปรแกรมการจัดแบ่งประเภท (Classifiers) หรือ โปรแกรมในการประมวลผลทางสถิติ (Programs for processing statistics) เป็นต้น

พัฒนาการขั้นล่าสุด ได้แก่ พัฒนาการของโปรแกรมที่เรียกว่า 'ระบบผู้เชี่ยวชาญ' (Expert System) ซึ่งถูกคาดหวังให้มีความสามารถมากพอที่จะสามารถทำหน้าที่แทนมนุษย์ได้ในบางส่วน หรือลดการเข้ามาแทรกแซงการทำงานของคอมพิวเตอร์โดยมนุษย์ (Human Intervention) ให้เหลือน้อยที่สุด ตัวอย่างเช่น ระบบค้นหาและคัดเลือกศัพท์อัตโนมัติ (Automatic Term Identification and Extraction) โปรแกรมแปลภาษาด้วยเครื่อง (Machine Translation) ระบบเรียนรู้อัตโนมัติ (Systems for Automated Learning) โปรแกรมจัดทำดัชนีอัตโนมัติ (Automated Indexing) เป็นต้น

เมื่อพิจารณาโดยรวมถึงกระบวนการพื้นฐานในการจัดทำประมวลศัพท์แล้ว พบว่ามีอยู่ห้าขั้นตอนใหญ่ๆ ที่เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เข้ามามีบทบาทสำคัญ นักศัพทวิทยาในทุกวันนี้ไม่สามารถจำกัดความรู้เพียงในเรื่องภาษาศาสตร์ และศาสตร์เฉพาะด้านที่สนใจจะเป็นประมวลศัพท์อีกแล้ว แต่ต้องใส่ใจในเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์อีกด้วย นอกจากนี้ต้องรู้จักใช้คอมพิวเตอร์ให้เกิด

ประโยชน์สูงสุดในการทำงานประมวลศัพท์แล้ว ยังต้องเรียนรู้การใช้โปรแกรมซอฟต์แวร์ที่เกี่ยวข้อง และเครื่องสแกนเนอร์อีกด้วย โดยบทบาทใหญ่ๆ ของคอมพิวเตอร์ในกระบวนการทำประมวลศัพท์ มีดังนี้ (Cabré, 1998: 165)

การสืบค้นและรวบรวมข้อมูล (Selecting Documentation) การสืบค้นหาข้อมูล ด้วยคอมพิวเตอร์นับเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพสูงมาก เพราะสามารถสืบค้นได้จากทั้งฐานข้อมูล (Data Bank) และแหล่งข้อมูลอื่นๆ ทางอินเทอร์เน็ต (Internet Sources) ซึ่งนอกจากจะมีข้อมูลที่หลากหลายแล้วยังค้นหาได้รวดเร็วด้วย Search Engines ต่างๆ ที่มีให้เลือกใช้งานมากมาย ดังนั้นในการค้นหาข้อมูลที่อยู่ในรูปอิเล็กทรอนิกส์จึงทำได้รวดเร็วมากเพราะเทคโนโลยีการค้นหาที่รุดหน้าในโลกอินเทอร์เน็ต

การสร้างคลังข้อมูลภาษาและการนำข้อมูลศัพท์มาใช้งาน (Creating the corpus and isolating and extracting data) หลังจากขั้นตอนการรวบรวมข้อมูลแล้ว ขั้นตอนต่อมาในการสร้างคลังข้อมูลภาษาก็นับเป็นอีกขั้นตอนหนึ่งที่คอมพิวเตอร์ได้เข้ามามีบทบาทอย่างมาก นับตั้งแต่การจัดระบบข้อมูลในคลังข้อมูลภาษาไปจนถึงการนำข้อมูลดังกล่าวออกมาใช้ประโยชน์ได้อย่างรวดเร็วและง่ายดาย

คอมพิวเตอร์จัดเป็นฐานข้อมูลชั้นเยี่ยมของคลังข้อมูลภาษา ซึ่งไม่มีข้อจำกัดในด้านเนื้อที่ให้ต้องกังวลใจ ดังนั้นจึงสามารถรวบรวมข้อมูลในรูปไฟล์อิเล็กทรอนิกส์ (Electronic file) ได้มากเท่าที่ต้องการ ในขั้นตอนนี้ นอกจากตัวคอมพิวเตอร์เองจะมีความสำคัญแล้ว โปรแกรมซอฟต์แวร์ที่ได้รับการออกแบบมาเป็นพิเศษอย่างเช่น Win Concordance ก็มีบทบาทสำคัญในการทำหน้าที่จัดการกับข้อมูลในคลังข้อมูลภาษา เช่น การค้นหาศัพท์ในข้อมูลทั้งหมดและนำมาแสดงอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ง่ายต่อการใช้งาน หรือการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการใช้งาน รูปทางไวยากรณ์ และข้อมูลอื่นๆ ของศัพท์ เป็นต้น นอกจากนี้โปรแกรมคอมพิวเตอร์เหล่านี้ยังได้รับการออกแบบมาเพื่อให้ง่ายต่อการใช้งาน มีรูปแบบคำสั่งให้เลือกใช้มากมาย นับเป็นการช่วยอำนวยความสะดวกให้กับผู้จัดทำประมวลศัพท์อย่างมาก และปัจจุบัน หลายๆ โปรแกรมก็อนุญาตให้ผู้สนใจสามารถดาวน์โหลดโปรแกรมจากอินเทอร์เน็ตได้โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายหรือเสียในราคาที่ไม่สูงนัก ดังนั้นความนิยมในการใช้งานโปรแกรมเหล่านี้ในกระบวนการจัดทำประมวลศัพท์จึงเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว แทบจะเชื่อได้เลยว่าในปัจจุบันคงไม่มีการจัดทำประมวลศัพท์ครั้งใดแล้วที่ไม่มีการใช้โปรแกรมจัดการข้อมูล

ประเภท Concordance มาช่วยในการทำงาน เพราะนอกจากจะช่วยให้งานรวดเร็วง่ายดายขึ้นแล้ว ยังเป็นการประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายบางส่วนอีกด้วย

ข้อมูลที่รวบรวมมาเพื่อสร้างคลังข้อมูลภาษา บางครั้งในทางปฏิบัติก็ไม่สามารถเลือกมาแต่เพียงข้อมูลที่อยู่ในรูปไฟล์อิเล็กทรอนิกส์ได้ ในกรณีที่ต้องจัดเก็บข้อมูลที่อยู่ในรูปของสิ่งพิมพ์ด้วย เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ก็เข้ามาช่วยเปลี่ยนข้อมูลธรรมดาให้เป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เพื่อการใช้งานกับโปรแกรมคอมพิวเตอร์ได้ อุปกรณ์ที่ใช้เพื่อการนี้ก็คือ เครื่องสแกนเนอร์ และโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่ทำหน้าที่เปลี่ยนข้อมูลที่เครื่องสแกนเนอร์อ่านมาให้เป็นตัวอักษรที่นำไปใช้งานได้ต่อไป ตัวอย่างของโปรแกรมประเภทนี้ได้แก่ Omnipage หรือ TextBridge เป็นต้น

การบันทึกข้อมูลศัพท์ (Writing the entry) ในขั้นตอนการบันทึกข้อมูลศัพท์ สามารถใช้คอมพิวเตอร์ในการเชื่อมโยงข้อมูลแต่ละชุดเข้าด้วยกัน และค้นหาข้อมูลที่ต้องการจากบริบทที่บันทึกไว้ในข้อมูลภาษาได้ เช่น รูปศัพท์ แหล่งอ้างอิง บริบทการใช้งาน หรือนิยามศัพท์ เป็นต้น ซึ่งข้อมูลเหล่านี้เป็นข้อมูลที่ผู้จัดทำประมวลศัพท์มักจะนำมาบันทึกไว้ในบันทึกประมวลศัพท์อยู่แล้ว การเข้ามามีบทบาทของคอมพิวเตอร์จึงช่วยในการประหยัดเวลาในการทำงานได้มาก รวมทั้งในขั้นตอนการอ้างอิงก็ยังสามารถทำได้ง่ายและสะดวกกว่าการบันทึกข้อมูลในเอกสารอีกด้วย การบันทึกข้อมูลศัพท์ไว้ในคอมพิวเตอร์ยังช่วยให้การตรวจสอบงานทำได้ง่ายและรวดเร็ว ผู้จัดทำหรือผู้ใช้งานสามารถตรวจสอบ สืบค้นข้อมูลที่ต้องการ และนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้ประโยชน์ได้อย่างง่ายดายและรวดเร็วอีกด้วย

การตรวจทานข้อมูลศัพท์ (Checking the information in the entry) ในขั้นตอนการจัดทำประมวลศัพท์ การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลมีความสำคัญมาก การบันทึกข้อมูลศัพท์ไว้ในคอมพิวเตอร์จะช่วยให้การตรวจสอบง่ายขึ้น เพราะเมื่อสงสัยศัพท์คำใดก็สามารถระบุหาแหล่งที่เป็นปัญหาได้ง่ายและรวดเร็ว และเมื่อพบข้อบกพร่องผิดพลาดแล้ว การบันทึกข้อมูลทั้งหมดไว้ในคอมพิวเตอร์ยังทำให้ผู้จัดทำประมวลศัพท์สามารถถ่ายทอดข้อมูลจากคลังข้อมูลภาษาเข้ามาแก้ไขได้โดยสะดวกและรวดเร็ว

การจัดระเบียบบันทึกข้อมูลศัพท์ (Ordering the terminological entries) หรือก็คือการนำเสนอข้อมูลศัพท์ในรูปของประมวลศัพท์นั่นเอง โดยในขั้นตอนนี้ คอมพิวเตอร์อาจใช้ในการนำเสนอประมวลศัพท์ได้หลายรูปแบบ ตามแต่ความต้องการและจุดประสงค์ในการใช้งาน เช่น อาจพิมพ์ออกมาเป็นเอกสาร นำไปเก็บรักษาหรือเผยแพร่ในรูปของไฟล์คอมพิวเตอร์ เป็นต้น นอกจากนี้

นั้นผู้จัดทำประมวลศัพท์ยังสามารถใช้คอมพิวเตอร์ในการจัดการรูปแบบของประมวลศัพท์ได้อย่างหลากหลาย เช่น จัดรูปแบบการจัดเรียงศัพท์ได้ทั้งเป็นแบบไล่ตามตัวอักษร (Alphabetically) และแบบจัดกลุ่มตามมโนทัศน์ (Conceptually) เปลี่ยนรูปแบบตัวอักษร (font) ตามต้องการ การจัดรูปแบบการนำเสนอ เช่น การย่อหน้า หรือจัดกั้นหน้ากั้นหลัง เป็นต้น คอมพิวเตอร์จะช่วยให้การทำงานในส่วนนี้เป็นไปอย่างรวดเร็วและตอบสนองความต้องการที่หลากหลายของผู้ใช้งานได้อีกด้วย (Cabrè, 1998: 165)

จะเห็นได้ว่าขั้นตอนที่คอมพิวเตอร์เข้ามามีบทบาทมากที่สุดในการบวนการทำประมวลศัพท์ก็คือขั้นตอนการรวบรวมข้อมูลและการจัดสร้างคลังข้อมูลภาษา เพราะขั้นตอนดังกล่าวเป็นขั้นตอนที่ต้องอาศัยระยะเวลาและการทำงานที่ซ้ำซาก เดิมการที่มนุษย์ทำหน้าที่เหล่านี้ล้วนๆ ทำให้การทำงานยืดยาวและอาจเกิดความผิดพลาดจากการหลงลืมได้ง่าย เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ได้เข้ามาลดข้อจำกัดการทำงานในขั้นตอนนี้ และช่วยอำนวยความสะดวกให้อย่างมาก นับเป็นบทบาทของคอมพิวเตอร์ในการจัดทำประมวลศัพท์ที่เห็นได้เด่นชัดที่สุด สรุปความสำคัญของคอมพิวเตอร์ที่มีต่อกระบวนการทางภาษาศาสตร์อย่างเช่นการจัดทำประมวลศัพท์นี้คงหนีไม่พ้นคำกล่าวของ Sager ที่ว่า 'It is now recognized that the only practical means of processing lexical data is by computer.' (Sager, 1998: 129)

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าคอมพิวเตอร์จะมีบทบาทสำคัญและจำเป็นอยู่มากมายในกระบวนการจัดทำประมวลศัพท์ตามแบบศัพท์วิทยา แต่ก็ยังมีจุดบกพร่องที่ทำให้การนำเอาคอมพิวเตอร์มาใช้งานยังคงเป็นปัญหาอยู่ แม้ในปัจจุบัน พัฒนาการของโปรแกรมคอมพิวเตอร์ยังไม่สามารถไปถึงขั้นที่สามารถบรรลุถึงขั้นที่สามารถให้ผลลัพธ์ที่สนองตอบต่อวัตถุประสงค์การใช้งานที่หลากหลายและมีความยืดหยุ่นในการใช้งานสำหรับผู้ใช้ภาษาและนักวิจัย และก็ยังไม่สามารถสร้างระบบที่ฉลาดพอที่จะเข้ามาแทนที่มนุษย์ได้ในกระบวนการทำงานด้านศัพท์วิทยา โดยในรายละเอียดแล้ว จุดบกพร่องที่เห็นได้เด่นชัดที่สุดมีอยู่ 3 ประการด้วยกัน คือ

1. คอมพิวเตอร์ยังต้องพึ่งพาการตัดสินใจและการควบคุมจากมนุษย์ กระบวนการทำงานทางด้านศัพท์วิทยาบางครั้งต้องอาศัยการตัดสินใจและการใช้สัญชาตญาณที่คอมพิวเตอร์ไม่สามารถทำได้ เช่น ในการกำหนดนิยามของศัพท์ ในกรณีที่มีข้อมูลในคลังข้อมูลภาษาไม่แสดงถึงนิยามของศัพท์นั้นๆ เลย หรือแสดงแต่เพียงบางส่วน การจะได้มาซึ่งนิยามที่สมบูรณ์ จำเป็นต้องให้มนุษย์เข้ามาแทรกแซงด้วยการชี้แจงอ้างอิงจากภายนอกมาผนวกกับข้อมูลบางส่วนที่ได้จากคลังข้อ

มูลภาษาเพื่อให้ได้มาซึ่งนิยามที่เหมาะสม ตัวอย่าง เช่น Incrustation มีข้อมูลที่ให้นิยามในคลังข้อมูลภาษาเพียงบางส่วนเท่านั้นคือ ให้ข้อมูลเพียงว่าเป็นสิ่งที่จะไปเกาะติดตามผนังปอดเติมน้ำและทำให้เกิดปัญหาปอดอุดตันได้ การกำหนดนิยามที่สมบูรณ์ให้กับศัพท์นี้ได้ จำเป็นต้องค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งอ้างอิงภายนอกมาเพิ่มเติม โดยต้องนำมาผสมรวมกับข้อมูลเดิมที่มีอยู่ ซึ่งกระบวนการนี้คอมพิวเตอร์ยังไม่สามารถกระทำได้เองโดยปราศจากการตัดสินใจและการแทรกแซงของมนุษย์ เป็นต้น

2. ความบกพร่องในการทำงานกับสแกนเนอร์ (Scanner) แม้ว่าเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์จะได้พัฒนาเครื่องมืออย่าง Scanner ขึ้นมาเพื่อช่วยแก้ปัญหาข้อมูลที่ไม่ได้อยู่ในรูปแบบไฟล์อิเล็กทรอนิกส์ แต่เทคโนโลยีดังกล่าวก็ยังมีปัญหาอยู่บ้างในทางปฏิบัติ โดยเฉพาะคุณภาพของเครื่องสแกนเนอร์และโปรแกรมที่ใช้ในการเปลี่ยนข้อมูลที่ได้จากเครื่องสแกนเนอร์ให้เป็นไฟล์อิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งบางครั้งอาจเกิดปัญหาที่โปรแกรมแปลผลข้อมูลไม่ถูกต้อง ทำให้ผู้ใช้งานต้องคอยตามแก้ไข นอกจากจะทำให้เสียเวลาแล้ว บางครั้งการตรวจแก้ทีละคำๆ ก็อาจเกิดการตกหล่นไปได้ทำให้ข้อมูลที่ได้มีจุดบกพร่อง ซึ่งก็จะส่งผลให้เกิดความผิดพลาดในคลังข้อมูลภาษาตามไปด้วย และแม้จะใช้โปรแกรม Spell Checking เข้าช่วยในการแก้ปัญหาด้านนี้ แต่การใช้โปรแกรดังกล่าวก็จำเป็นต้องใช้เวลา โดยเฉพาะในข้อมูลที่มีการใช้ศัพท์เฉพาะด้านที่ไม่ปรากฏในข้อมูลของ Spell Checking ซึ่งทำให้โปรแกรมแสดงคำศัพท์เฉพาะด้านเหล่านี้เป็นคำผิด เช่น ตัวอย่าง ASR หรือหน่วยวัดอย่าง m/g ก็จะเป็นคำผิดไปหมด เป็นต้น ดังนั้น ในบางครั้งผู้จัดทำประมวลศัพท์จึงอาจเลือกวิธีการพิมพ์ข้อมูลลงเครื่องคอมพิวเตอร์ ซึ่งก็ยิ่งทำให้เสียเวลา และไม่สามารถแก้ไขจุดผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นได้อีกด้วย ดังนั้นในขั้นตอนการสร้างคลังข้อมูลภาษาจึงยังมีอุปสรรคในด้านนี้อยู่นับเป็นความไม่สะดวกอย่างหนึ่งในการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในการจัดทำประมวลศัพท์

3. การรวบรวมข้อมูลภาษาต่างประเทศที่ไม่ใช่ภาษาอังกฤษเพื่อสร้างคลังข้อมูลภาษา แม้ว่าในการรวบรวมข้อมูลที่เป็นภาษาอังกฤษเพื่อการจัดทำประมวลศัพท์จะมีความรวดเร็วและง่ายดายมากเพียงใดด้วยเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ไม่ว่าจะเป็นฐานข้อมูลที่มีอยู่มากมายรวมถึงข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตต่างๆ แต่ในการรวบรวมข้อมูลที่เป็นภาษาอื่นๆ นอกจากภาษาอังกฤษแล้ว เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ไม่มีบทบาทมากเท่าที่ควร โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษาที่ไม่มีการใช้กันอย่างแพร่หลายในโลก เช่น ภาษาไทย การรวบรวมข้อมูลในรูปแบบของไฟล์อิเล็กทรอนิกส์ทำได้ยากมาก และแทบจะเป็นไปไม่ได้เลยถ้าไม่ใช่เครื่องสแกนเนอร์เข้ามาช่วย ทั้งนี้เนื่องจากฐานข้อมูลในศาสตร์เฉพาะด้านที่เป็นภาษาไทยมีจำกัดและยังไม่แพร่หลายนัก นับเป็นอุปสรรคอีกอย่างหนึ่งที่ทำให้ผู้จัดทำประมวล

ศัพท์ที่ต้องการรวบรวมข้อมูลที่ไม่ใช่ภาษาอังกฤษเพื่อสร้างคลังข้อมูลภาษาไม่รู้สึถึงถึงความสำคัญของเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตในการทำงานเท่าที่ควร

แม้ว่าข้อบกพร่องเหล่านี้จะทำให้การใช้งานคอมพิวเตอร์ในการจัดทำประมวลศัพท์ไม่ราบรื่นอย่างที่ควรจะเป็น แต่เมื่อเทียบกับคุณประโยชน์ต่างๆ ที่ได้รับจากการใช้คอมพิวเตอร์แล้ว ก็ต้องยอมรับว่า การมีเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เข้ามาใช้ในการจัดทำประมวลศัพท์ ได้ช่วยให้การทำงานง่ายขึ้นและคุณภาพของงานดีขึ้น ใช้เวลาน้อยลงและรวบรวมข้อมูลได้มากขึ้น ในปัจจุบันและอนาคตอันใกล้พัฒนาการความสัมพันธ์ระหว่างศาสตร์ทางด้านคอมพิวเตอร์และศัพทวิทยามีแนวโน้มที่จะดำเนินไปในสองแนวทาง คือ ศาสตร์คอมพิวเตอร์เข้ามาสนับสนุนการทำงานทางด้านศัพทวิทยา และผลงานทางด้านศัพทวิทยาส่งเสริมพัฒนาการของเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ซึ่งแนวโน้มในอนาคตคาดว่า การใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในการจัดทำประมวลศัพท์จะได้รับการพัฒนาขึ้นเรื่อยๆ ในขณะที่การนำศัพทวิทยามาใช้จัดระบบศัพท์ทางด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ก็จะช่วยให้การสื่อสารเพื่อการพัฒนาของศาสตร์คอมพิวเตอร์มีความเจริญก้าวหน้าได้อย่างรวดเร็วและไม่ติดขัดเนื่องจากปัญหาการสื่อสารนับเป็นประโยชน์ที่เกื้อกูลกันต่อไปสำหรับการพัฒนาศาสตร์ทั้งสองด้าน สำหรับคำถามที่ว่า เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์จะเข้ามาทดแทนการทำงานของมนุษย์ได้หรือไม่ หลังจากที่ได้พิจารณารายละเอียดต่างๆ ของพัฒนาการการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์กับงานศัพทวิทยาแล้ว ก็คงมีคำตอบที่แสดงชัดเจนอยู่ในตัวแล้วว่า เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในปัจจุบันยังไม่สามารถขาดการแทรกแซงโดยมนุษย์ได้เพื่อให้ได้มาซึ่งผลงานที่สมบูรณ์ แต่แนวโน้มในอนาคตก็ยังไม่มีการตอบได้ว่า วันหนึ่งจะมีโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่สมบูรณ์แบบในการเข้ามาแทนที่การตัดสินใจของมนุษย์ในกระบวนการจัดทำประมวลศัพท์ได้หรือไม่ ซึ่งก็เป็นสิ่งที่ต้องติดตามกันต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย